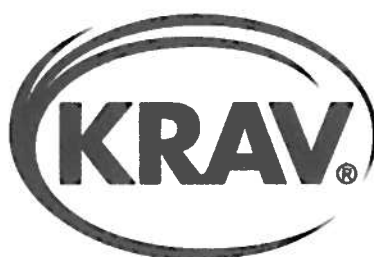

Årsredovisning för
KRAV ekonomisk förening
716422-5364

Räkenskapsåret
2017-01-01 - 2017-12-31

Innehållsförteckning:	Sida
Förvaltningsberättelse	1-5
Resultaträkning	6
Balansräkning	7-8
Kassaflödesanalys	9
Noter	10-16
Underskrifter	17

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och vd för KRAV ekonomisk förening (716422-5364) med i säte i Uppsala, avger härmed årsredovisning för verksamhetsåret 2017.

Allmänt om verksamheten

Vision, varför och strategi

Under året genomfördes ett omfattande arbete för att mejsla fram en ny strategi för KRAV. Medarbetarna på KRAV genomförde 50 visionsmöten, med medlemmar, kunder och relevanta organisationer. Vidare gjordes workshops med certifieringsbolag, studenter och medarbetare. Under september fick 1000 svenskar svara på en konsumentundersökning. All input användes som bas vid en två-dagars workshop i oktober med representanter för medlemmarna tillsammans med styrelsen. I december antog styrelsen ny strategi och verksamhetsplan för KRAV.

KRAVs vision

- All produktion av livsmedel är ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar samt tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

KRAVs "varför" (affärsidé)

- KRAV driver utvecklingen av ekologiska och hållbara livsmedel, samt underlättar för konsumenter och aktörer i hela livsmedelskedjan att agera ansvarsfullt.

KRAVs strategi

KRAV strategi är att:

- utveckla användarvänliga verktyg & regler som ger betydande hållbarhetsnytta vid produktion & konsumtion av livsmedel.
- bidra till ökat utbud och konsumtion av mer hållbara livsmedel genom effektiva & affärsmässiga samarbeten, tydlig kommunikation & ett starkt varumärke.

KRAVs organisation

I slutet av mars tillträdde Anita Falkenek som ny Vd. KRAV var organiserad i fyra avdelningar; Regler, Försäljning, Marknadskommunikation och Stöd. I december startades förhandling om en ny organisationsstruktur som trädde ikraft den 1 februari 2018.

Under 2016 var antalet helårsanställda 29.1. Motsvarande siffra för 2017 var 28,8. Antal anställda vid årsskiftet 2016/2017 var 35 personer och hade till årsskiftet 2017/2018 minskat till 30 personer.

KRAVs medlemmar

Under året fusionerade Kung Markatta (tidigare associerad medlem) med Midsona, som blev fullvärdig medlem under våren. Därmed har KRAV 28 medlemmar.

KRAVs utveckling (för marknadsutveckling generellt, se hållbarhetsrapporten)

Den ekologiska marknaden i Sverige ökade med 9,8 % jämfört med året innan enligt Ekowebs sammanställning (Ekologisk livsmedelsmarknad, Ekoweb januari 2018). Då vi inte genomfört Nielsen-undersökning av andelen KRAV-märkt av den ekologiska

marknaden under 2017, så är det baserat på vår uppskattning att andelen har fortsatt minska från 65-70% som nivån låg på 2016. Framförallt är det inom frukt och grönt där vi bedömer att andelen KRAV har minskat i förhållande till EU-ekologiskt.

	2017-12-31	Förändring jämfört med 2016
Antal KRAV-märkta artiklar	Ca 9 100	+10,2%
Totala intäkter SEK	44 532 026	-3,6%

Under året valde en stor kund att plocka bort KRAV-märket på nästan samtliga produkter, endast några fåtal produkter kvarstår. En annan av våra största kunder visade för första gången på flera år en tillbakagång gällande sin försäljning av KRAV-märkt vilket påverkade budgeten. Flera företag med importerade och/eller sammansatta produkter signalerade svårigheter med att fortsatt KRAV-certifiera sina produkter. Svårigheterna föranledde justeringar av vissa importregler till 2018 års utgåva av KRAVs regler.

Ett antal vinimportörer indikerade en ökning av sin försäljning av KRAV-märkta, importerade viner - signaler som ligger i linje med en kraftig ökning av ekologiskt i försäljningskanalen. Detta kan medföra positivt effekt på KRAVs intäkter det kommande året.

KRAVs position och marknadskommunikation

Varumärket KRAV

Varumärket KRAV är Sveriges mer kända och uppskattade miljömärke inom mat och dryck. Enligt en SIFO-undersökning som genomfördes i september 2017 är kännedomen om KRAV alltså 98%, och 62% av Sveriges konsumenter har en positiv inställning till KRAV. Motsvarande siffror för EU-ekologiskt, vilket får anses som KRAVs viktigaste konkurrent, är 71% kännedom och 39% avseende positiv inställning. 93% av Sveriges befolkning uppger att de någon gång handlar KRAV-märkt och 31% gör det "så ofta jag kan".

Marknadskommunikation

Under året fortsatte vi kampanjen För ett himla liv, som startade under hösten 2016. Kampanjen genomfördes framför allt i sociala medier och genom digital annonsering i dagspress. Fokus låg på annonsering med rörligt material, som under höstens annonsering i Facebook hade en räckvidd på drygt 1 000 000 unika personer.

Vår totala så kallade räckvidd för KRAVs Facebook var ca 14 miljoner under året. Detta är en fördubbling jämfört med 2016, vilket främst är ett resultat av För ett himla liv-kampanjen.

Under våren genomfördes kampanjen även lokalt i Skåne och under hösten i mindre omfattning i Uppland, för att ytterligare stärka den lokala förankringen hos kunder och konsumenter. Hemsidan har besökts av ca 300 300 unika besökare, en minskning med 7%.

MM

PR

Under sommaren inledde vi vårt arbete med opinionsbildning genom två debattartiklar. Hösten 2017 bidrog KRAV till debattartikeln "Regeringen sätter käppar i hjulet för ekologisk mat" om den nya EU-förordningen för ekologisk produktion. Artikeln publicerades i Svenska Dagbladet i oktober, tillsammans med bland andra Svenska Kyrkan, Naturskyddsföreningen och Arla. Artikeln genererade ett PR-värde på 172 800 kronor.

I november, i samband med att EUs medlemsländer skulle ta beslut om bekämpningsmedlet glyfosat passade vi på att opinionsbilda om kemiska bekämpningsmedel. Vi skrev debatt-artikeln "Unik chans att fasa ut gifterna ur jordbruket" som publicerades av Göteborgs-Posten. Ekologiska Lantbrukarna och Organic Sweden bidrog också till artikeln, som tillsammans med ett repliksvar genererade ett PR-värde på 834 700 kronor.

Vi skickade ut 26 pressmeddelanden under året. De som fick störst genomslag sett till PR-värdet var:

1. Grisar som får böka eller charkprodukter utan nitrit – KRAV söker vägledning (4 april)
2. Förpackningskrav i KRAVs nya regler (30 juni)
3. KRAV-märkt gris lyfts fram i den ekologiska julskinkan (17 oktober)

Det sammanlagda PR-värdet för 2017 stannade på 88 MKr. Detta är en minskning med 20% vilket bedöms vara ett resultat av ett förändrat media-samhälle samt ett minskat intresse för ekologiskt i media.

Översyn av regelverket samt kvalitet i certifieringssystemet

Under 2017 har KRAVs certifieringssystem hanterat 759 (2016: 790) större avvikelser samt 8136 (2016: 8427) mindre avvikelser. Vi har haft fyra avstängningar och fyra larmärenden under året.

Åtta certifieringsorgan erbjuder certifiering enligt olika delar av KRAVs regler. Reglerna för socialt ansvar vid import har setts över och kompletterats med fler grundläggande arbetsvillkorsregler. Samtliga dessa delar uppfylls av det dryga 20-tal andra regelverk för socialt ansvar som KRAV erkänner.

KRAVs förpackningsregler har efter dialog med branschen, modifierats något. Från 1 januari 2018 förbjuds BPA (Bisfenol A) helt i förpackningar, liksom klorerade plaster. Dock medges undantag för PVC i vissa fall om en avvecklingsplan finns. Inför detta har vi utbildat revisorer i förpackningsreglerna.

I övrigt har endast mindre korrigeringar gjorts, bland annat en ändring av regeln om skyddsvärd natur i kapitel 16, för att underlätta för importörer. Under våren 2017 diskuterade och remissade KRAV ett förslag om att tillåta nitrit som livsmedelstillsats i KRAV-märkta charkprodukter för att en större andel av köttet från grisar som föds upp enligt KRAVs regler skulle nå marknaden som KRAV-märkt. Efter ett stort antal remissvar och noggranna överväganden beslutade KRAVs styrelse att stå fast vid förbudet mot nitrit, med hänvisning till försiktighetsprincipen.

Vi har gått igenom de certifieringssystem vi erkänner som grund för KRAV-märkning enligt kapitel 16, för att se om det finns några förändringar som gör att erkännandena behöver återkallas. Så har endast varit fallit i något enstaka fall.

Eftersom regeländringarna till år 2018 varit få har årets acceptansbedömning av Swedac blivit klar tidigt, vilket gjort att reglerna kunnat skickas till kunderna i god tid.

KRAVs ekonomi

Intäkterna för 2017 blev 45,4 MSEK vilket är ca 1,7 MSEK lägre än 2016. KRAVs intäkter är baserade på olika kundgrupper inom olika regelområden och licensprislister. Största delen av licensintäkterna baseras på livsmedelförädlare och importörer som från 2016 till 2017 minskade sina försäljningsvolymerna av KRAV-märkta produkter. KRAV har under första kvartalet 2018 inte kunnat fakturera kunderna avräkning 2017 (skillnaden mellan preliminär 2017 och slutgiltig licensavgift för 2017).

Kostnaderna för 2017 blev 38,5 MSEK, vilket är 9,8 MSEK lägre än 2016. De rörliga kostnaderna har varit under utvärdering under större delen av 2017 vilket resulterade i en mer försiktighet kring vad KRAV ska fokusera sina insatser/resurser/ekonomiska medel på. KRAV har under 2017 haft en del långtidslediga medarbetare vars tjänst inte tillsatts med vikarier i samma utsträckning. KRAV erhöll 2,4 MSEK av engångskaraktär vilket avser en återbetalning av pensionspremier från Folksam.

KRAV har investerat i IT-system genom kundportalen Mitt KRAV och CRM-systemet Sugar, vilket ger förutsättningar för bättre data om kunder, deras produktion och produkter. Detta ger oss möjlighet till mer pålitlig statistik och högre kvalitet på de uppgifter som presenteras på vår webbplats om KRAV-certifierade produkter. Den nya IT-miljön ger också förutsättningar för mer rationell fakturering. Mitt KRAV implementerades fullt ut under 2017 och fungerar, om än med vissa inkörningsproblem. Tre av certifieringsorganen beslöt att integrera sina respektive IT-system via API med Mitt KRAV, för att underlätta för lantbrukare.

Resultatet efter skatt om 5 991 622 SEK ger KRAV ökad buffert inför framtiden, då det egna kapitalet har förbättrats. Detta kan vara till stöd i den osäkerhet som råder.

Utveckling av föreningens verksamhet, resultat och ställning

	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	Belopp i kr 2013-12-31
Nettoomsättning	45 151 243	46 782 236	41 546 248	32 125 432	29 516 530
Avkastning på eget kapital %	29,9	neg	8,0	neg	neg
Soliditet %	77,8	69,2	78,5	79,0	80,0
Antal anställda	29	26	23	20	19

Definitioner: se not 11

Eget kapital

	Insats- kapital	Reserv- fond	Fond för utvecklings- utgifter	Balanserat resultat	Årets resultat
Vid årets början	1 040 000	12 385 013	3 299 180	1 629 872	-1 228 103
Omföring av föreg års vinst				-1 228 103	1 228 103
Omföring till/från utvecklingsfond			351 633	-351 633	
Årets resultat					5 991 622
Vid årets slut	1 040 000	12 385 013	3 650 813	50 136	5 991 622

Förslag till disposition av föreningens vinst eller förlust

Styrelsen föreslår att fritt eget kapital, kronor 6 041 757, disponeras enligt följande:

	Belopp i kr
Balanseras i ny räkning	6 041 757
Summa	6 041 757

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkning med tillhörande noter

ull

Resultaträkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2017-01-01- 2017-12-31</i>	<i>2016-01-01- 2016-12-31</i>
Nettoomsättning		45 151 243	46 782 236
Övriga rörelseintäkter	2	283 500	329 354
		<u>45 434 743</u>	<u>47 111 590</u>
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader		-17 495 193	-23 961 612
Personalkostnader	3	-19 960 399	-24 475 839
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-1 086 169	-126 217
Rörelseresultat		<u>6 892 982</u>	<u>-1 452 078</u>
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter		17 066	235 044
Räntekostnader och liknande resultatposter		-2 452	-11 069
Resultat efter finansiella poster		<u>6 907 596</u>	<u>-1 228 103</u>
Resultat före skatt		<u>6 907 596</u>	<u>-1 228 103</u>
Skatt på årets resultat		-915 974	-
Årets resultat		<u>5 991 622</u>	<u>-1 228 103</u>

UM

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2017-12-31</i>	<i>2016-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten	4	3 711 456	3 792 161
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	5	584 216	-
		<u>4 295 672</u>	<u>3 792 161</u>
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier, verktyg och installationer	6	883 519	1 135 953
		<u>883 519</u>	<u>1 135 953</u>
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	7	1 000	1 000
		<u>1 000</u>	<u>1 000</u>
Summa anläggningstillgångar		<u>5 180 191</u>	<u>4 929 114</u>
Omsättningstillgångar			
Varulager mm			
Råvaror och förnödenheter		86 414	77 248
		<u>86 414</u>	<u>77 248</u>
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		5 926 985	3 241 799
Aktuell skattefordran		-	493 900
Övriga fordringar		2 872	79 545
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 830 425	2 252 161
		<u>7 760 282</u>	<u>6 067 405</u>
Kortfristiga placeringar			
Övriga kortfristiga placeringar		136 854	136 854
		<u>136 854</u>	<u>136 854</u>
Kassa och bank			
		16 550 985	13 522 310
Summa omsättningstillgångar		<u>24 534 535</u>	<u>19 803 817</u>
SUMMA TILLGÅNGAR		<u>29 714 726</u>	<u>24 732 931</u>

all

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2017-12-31</i>	<i>2016-12-31</i>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Inbetalda insatser		1 040 000	1 040 000
Reservfond		12 385 013	12 385 013
Fond för utvecklingsutgifter		3 650 813	3 299 180
		<u>17 075 826</u>	<u>16 724 193</u>
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst eller förlust		50 136	1 629 872
Årets resultat		5 991 622	-1 228 103
		<u>6 041 758</u>	<u>401 769</u>
Summa eget kapital		<u>23 117 584</u>	<u>17 125 962</u>
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		2 139 836	3 408 231
Skatteskulder		413 505	-
Övriga kortfristiga skulder		1 906 123	677 936
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		2 137 678	3 520 802
		<u>6 597 142</u>	<u>7 606 969</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		<u>29 714 726</u>	<u>24 732 931</u>

all

Kassaflödesanalys

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2017-01-01- 2017-12-31</i>	<i>2016-01-01- 2016-12-31</i>
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		6 907 596	-1 228 103
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet, m m		1 086 169	126 217
		<u>7 993 765</u>	<u>-1 101 886</u>
Betald inkomstskatt		-8 569	-32 437
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		7 985 196	-1 134 323
<i>Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital</i>			
Ökning(-)/Minskning (+) av varulager		-9 166	14 208
Ökning(-)/Minskning (+) av rörelsefordringar		-2 186 777	449 787
Ökning(+)/Minskning (-) av rörelseskulder		-1 423 333	2 604 537
Kassaflöde från den löpande verksamheten		4 365 920	1 934 209
Investeringsverksamheten			
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-1 337 246	-3 496 161
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-	-1 262 170
Avyttring av finansiella tillgångar		-	11 743 099
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 337 246	6 984 768
Finansieringsverksamheten			
Insatskapital		-	60 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-	60 000
Årets kassaflöde		3 028 674	8 978 977
Likvida medel vid årets början		13 522 310	4 543 333
Likvida medel vid årets slut		16 550 984	13 522 310

del

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Belopp i kr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Immateriella anläggningstillgångar

Utgifter för forskning och utveckling

Vid redovisning av utgifter för utveckling tillämpas aktiveringsmodellen. Det innebär att utgifter som uppkommit under utvecklingsfasen redovisas som tillgång när samtliga nedanstående förutsättningar är uppfyllda:

- Det är tekniskt möjligt att färdigställa den immateriella anläggningstillgången så att den kan användas eller säljas.
- Avsikten är att färdigställa den immateriella anläggningstillgången och att använda eller sälja den.
- Förutsättningar finns för att använda eller sälja den immateriella anläggningstillgången.

- Det är sannolikt att den immateriella anläggningstillgången kommer att generera framtida ekonomiska fördelar.
- Det finns erforderliga och adekvata tekniska, ekonomiska och andra resurser för att fullfölja utvecklingen och för att använda eller sälja den immateriella anläggningstillgången.

- De utgifter som är hänförliga till den immateriella anläggningstillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Internt upparbetade immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Anskaffningsvärdet för en internt upparbetad immateriell anläggningstillgång utgörs av samtliga direkt hänförliga utgifter (t ex material och löner)

Indirekta tillverkningskostnader som utgör mer än en oväsentlig del av den sammanlagda utgiften för tillverkningen och uppgår till mer än ett obetydligt belopp räknas in i anskaffningsvärdet.

Övriga immateriella anläggningstillgångar

Övriga immateriella anläggningstillgångar som förvärvats är redovisade till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Utgifter för internt genererad goodwill och varumärken redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer.

CM

Avskrivningar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Avskrivningen redovisas som kostnad i resultaträkningen.

<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	<i>År</i>
<i>Internt upparbetade immateriella tillgångar</i>	
Balanserade utgifter för utveckling och liknande arbeten	5
<i>Förvärvade immateriella tillgångar</i>	
Dataprogram	5

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet.

Indirekta tillverkningskostnader som utgör mer än en oväsentlig del av den sammanlagda utgiften för tillverkningen och uppgår till mer än ett obetydligt belopp har räknats in i anskaffningsvärdet.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter som uppfyller tillgångskriteriet räknas in i tillgångens redovisade värde. Utgifter för löpande underhåll och reparationer redovisas som kostnader när de uppkommer.

Avskrivningar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod eftersom det återspeglar den förväntade förbrukningen av tillgångens framtida ekonomiska fördelar. Avskrivningen redovisas som kostnad i resultaträkningen.

<i>Materiella anläggningstillgångar</i>	<i>År</i>
<i>Inventarier, verktyg och installationer</i>	<i>3-5</i>

Leasingavtal där föreningen är leasetagare

Alla leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal.

Leasingavgifterna enligt operationella leasingavtal, inklusive förhöjd förstagångshyra men exklusive utgifter för tjänster som försäkring och underhåll, redovisas som kostnad linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut- principen. I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.

UM

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 11 (Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när föreningen blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången har upphört eller reglerats. Detsamma gäller när de risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt överförs till annan part och föreningen inte längre har kontroll över den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgjorts eller upphört.

Värdering av finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde, inklusive eventuella transaktionsutgifter som är direkt hänförliga till förvärvet av tillgången.

Finansiella omsättningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen.

Kundfordringar och övriga fordringar som utgör omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Finansiella anläggningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar och med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Värdering av finansiella skulder

Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Utgifter som är direkt hänförliga till upptagande av lån korrigerar lånets anskaffningsvärde och periodiseras enligt effektivräntemetoden.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda efter avslutad anställning

Klassificering

Planer för ersättningar efter avslutad anställning klassificeras som antingen avgiftsbestämda eller förmånsbestämda.

Vid avgiftsbestämda planer betalas fastställda avgifter till ett annat företag, normalt ett försäkringsföretag, och KRAV har inte längre någon förpliktelse till den anställde när avgiften är betald. Storleken på den anställdes ersättningar efter avslutad anställning är beroende av de avgifter som har betalats och den kapitalavkastning som avgifterna ger.

Vid förmånsbestämda planer har föreningen en förpliktelse att lämna de överenskomna ersättningarna till nuvarande och tidigare anställda. Föreningen bär i allt väsentligt dels risken att ersättningarna kommer att bli högre än förväntat (aktuariell risk), dels risken att avkastningen på tillgångarna avviker från förväntningarna (investeringsrisk). Investeringsrisk föreligger även om tillgångarna är överförda till ett annat företag.

Avgiftsbestämda planer

Avgifterna för avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad. Obetalda avgifter redovisas som skuld.

Förmånsbestämda planer

Föreningen har valt att tillämpa de förenklingsregler som finns i BFNAR 2012:1.

Planer för vilka pensionspremier betalas redovisas som avgiftsbestämda vilket innebär att avgifterna kostnadsförs i resultaträkningen.

AM

Ersättningar vid uppsägning

Ersättningar vid uppsägningar, i den omfattning ersättningen inte ger föreningen några framtida ekonomiska fördelar, redovisas endast som en skuld och en kostnad när föreningen har en legal eller informell förpliktelse att antingen

a) avsluta en anställds eller en grupp av anställdas anställning före den normala tidpunkten för anställningens upphörande, eller

b) lämna ersättningar vid uppsägning genom erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång.

Ersättningar vid uppsägningar redovisas endast när föreningen har en detaljerad plan för uppsägningen och inte har någon realistisk möjlighet att annullera planen.

Skatt

Skatt på årets resultat i resultaträkningen består av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser.

Uppskjutna skattefordringar har värderats till högst det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat. Värderingen omprövas varje balansdag.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse är:

- En möjlig förpliktelse som till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom föreningens kontroll, inträffar eller uteblir, eller
- En befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning, eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Eventualförpliktelser är en sammanfattande beteckning för sådana garantier, ekonomiska åtaganden och eventuella förpliktelser som inte tas upp i balansräkningen.

Intäkter

Det inflöde av ekonomiska fördelar som föreningen erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Föreningen fakturerar serviceintäkter och licensintäkter för innevarande år utifrån föregående års faktiska siffror. För de kunder som föreningen har hunnit få rapporterade siffror för innevarande år justeras intäkterna till faktiskt utfall för räkenskapsåret.

Not 2 Övriga rörelseintäkter

	2017-01-01- 2017-12-31	2016-01-01- 2016-12-31
Medlemsavgifter	283 500	266 010
Övrigt	-	63 344
Summa	283 500	329 354

AM

Not 3 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

	2017-01-01- 2017-12-31	2016-01-01- 2016-12-31
Män	7	9
Kvinnor	22	20
Totalt	29	29

Redovisning av könsfördelning i företagsledning

	2017-12-31	2016-12-31
<i>Andel kvinnor</i>		
Styrelsen	70%	70%
Övriga ledande befattningshavare	75%	60%

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader

	2017-01-01- 2017-12-31	2016-01-01- 2016-12-31
Styrelse och verkställande direktör	1 550 922	3 134 854
Övriga anställda	13 407 673	13 236 119
Sociala kostnader (2)	4 565 320	5 255 841
(varav pensionskostnader) 1)	326 438	1 677 872

1) Av föreningens pensionskostnader avser 238 611 kr (f.å. 152 390) föreningens VD och styrelse. Inga utestående pensionsförpliktelser finns.

Specifikation av avgångsvederlag, pension och förmåner för VD. Uppsägningstid från KRAVs sida är tolv månader. Avräkning ska ske enligt § 13 lagen om anställningsskydd. Pensionskostnad för VD är 25% (föreg år 25%) av lönen. Denna kostnad innefattar även sjukförsäkring och TGL (Tjänstegrupppliv).

2) Utbetalning av överskott har skett från pensionsförsäkring på 2 402 537 kr under året, vilket har reducerat de sociala kostnaderna med samma belopp.

Not 4 Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten

	2017-12-31	2016-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	5 248 500	1 456 339
-Årets investeringar	753 030	3 496 161
-Omklassificeringar	-	296 000
Vid årets slut	6 001 530	5 248 500
<i>Akkumulerade avskrivningar</i>		
Vid årets början	-1 456 339	-1 456 339
-Årets avskrivning	-833 735	-
Vid årets slut	-2 290 074	-1 456 339
Redovisat värde vid årets slut	3 711 456	3 792 161

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten avser ny IT-miljö samt kundinfosystem.

Not 5 Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar

	2017-12-31	2016-12-31
Förskott vid årets början	-	296 000
Omklassificering	-	-296 000
Under året utbetalda förskott	584 216	-
Redovisat värde vid årets slut	584 216	-

Not 6 Inventarier, verktyg och installationer

	2017-12-31	2016-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	1 334 070	71 900
-Nyanskaffningar	-	1 262 170
	1 334 070	1 334 070
<i>Akkumulerade avskrivningar</i>		
Vid årets början	-198 117	-71 900
-Årets avskrivning	-252 434	-126 217
	-450 551	-198 117
Redovisat värde vid årets slut	883 519	1 135 953

Not 7 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2017-12-31	2016-12-31
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden:</i>		
-Vid årets början	1 000	1 000
Redovisat värde vid årets slut	1 000	1 000

Not 8 Disposition av vinst eller förlust

Styrelsen föreslår att fritt eget kapital, kronor 6 041 757, disponeras enligt följande:

	2017-12-31
Balanseras i ny räkning	6 041 757
	6 041 757

ck

Not 9 Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

	2017-12-31	2016-12-31
<i>Ställda säkerheter</i>	<i>Inga</i>	<i>Inga</i>
<i>Eventalförpliktelser</i>	<i>Inga</i>	<i>Inga</i>

Not 10 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Inga väsentliga händelser har inträffat efter räkenskapsårets slut.

Not 11 Nyckeltalsdefinitioner

Nettoomsättning

Avkastning på eget kapital:

Resultat efter finansiella poster / Justerat eget kapital.

Soliditet:

(Totalt eget kapital + 78 % av obeskattade reserver) / Totala tillgångar.

all

Underskrifter

Uppsala den 22 mars 2018

Elisabeth Gauffin
Styrelseordförande

Anita Falkenek
Verkställande direktör

Linus Källander
Vice styrelseordförande

Anders Lunneryd
Styrelseledamot

Ann Freudenthal
Styrelseledamot

Bo Algers
Styrelseledamot

Ethel Forsberg
Styrelseledamot

Eva Hagström Öberg
Styrelseledamot

Kerstin Lindvall
Styrelseledamot

Maud Gustafsson Fahlbeck
Arbetsagarrepresentant

Solweig Wall Ellström
Arbetsagarrepresentant ~~suppleant~~

Vår revisionsberättelse har lämnats den 10 april 2018

Malin Härdell
Auktoriserad revisor

Olof Janson
Revisor

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i KRAV ekonomisk förening, org. nr 716422-5364

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för KRAV ekonomisk förening för år 2017.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsd i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt Den förtroendevalda revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorsd i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsd i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsd i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Den förtroendevalda revisorns ansvar

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionsd i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för KRAV ekonomisk förening för år 2017 samt av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som föreningens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av föreningens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för föreningens organisation och förvaltningen av föreningens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma föreningens ekonomiska situation och att tillse att föreningens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och föreningens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att föreningens bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen, eller
- på något annat sätt handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller stadgarna.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen eller att ett förslag till dispositioner av föreningens vinst eller förlust inte är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelse skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Uppsala den 11 april 2018

Malin Härdell

Auktoriserad revisor

KPMG AB

Olof Janson

Förtroendevald revisor